

методики заборів пилових проб, вивченню пилових часточок, запиленості на виробництві; вивчено вплив пилу на організм людини; вивчено питання природної вентиляції, виявлено закономірності формування повітряного середовища у виробничому приміщенні, визначено ефективність діючої вентиляції, виявлено дефекти і розроблено заходи з подальшого раціонального облаштування вентиляції; здійснено дослідження повітряного середовища у різних цехах; вперше в СРСР розпочато дослідження в галузі природного освітлення виробничих будівель; вивчено світловий клімат для ряду місцевостей, що дозволило вирішити питання про найбільш вигідні з гігієнічної точки зору умов освітлення промислових будівель; розроблено нормативи раціонального освітлення для ливарних цехів рудничного виробництва, коксохімічної та металообробної промисловості; розроблено різні раціональні з гігієнічної точки зору види світильників; досліджено зорові функції у залежності від типу світильника; результати досліджень розподілу яскравості на робочих деталях та інших умов освітлення стали основою для рекомендацій із раціоналізації штучного освітлення промислових підприємств в СРСР.

Список використаних джерел:

1. Абрамович М. 1 Всеукраинское совещание по изучению и борьбе с профзаболеваниями / М. Абрамович // Профилактическая медицина. – 1929. – № 2. – С. 153.
2. Грандо А. А. Развитие гигиены в Украинской ССР / А. А. Грандо. – К.: Здоров'я, 1975. – 198 с.
3. Кундиев Ю. И. Институт сквозь призму эпох / Ю. И. Кундиев. – К.: ВД «Авіценна», 2014. – 352 с.
4. Товкун Л. П. Діяльність науково-дослідних інститутів гігієни праці та професійних захворювань на теренах України в 1923-1941 рр. / Л. П. Товкун // Переяславський літопис. – Вип. 7. – Переяслав-Хмельницький, 2015. – С. 151–162.

Чичикало М.А.

студентка,

Херсонський державний університет

КЕНСІНГТОНСЬКЕ ТОВАРИСТВО ТА ЙОГО РОЛЬ У БОРОТБІ ЗА НАДАННЯ ВИБОРЧОГО ПРАВА ЖІНКАМ У ХОДІ ПАРЛАМЕНТСЬКОЇ РЕФОРМИ 1867 РОКУ У ВЕЛИКОБРИТАНІЇ

Друга половина XIX ст. в історії Великобританії характеризується як період активних парламентських реформ. Відповідаючи на виклики часу, уряд був змушений переглянути виборчі цензи, що значно розширило коло осіб, яким надавалося право голосу. Разом з тим, у ході реформи 1832 р. у законі вперше було прописано про виборче право саме чоловіків, виключивши тим самим термін «особа». Таке пряме обмеження жінок, серед яких були платники податків, до того ж із необхідним віковим і майновим цензом, залишало їх без права голосу. Це стало поштовхом для початку їх об'єднання у різного типу

організації з метою боротьби за виборче право, яке вони вважали природнім. Першою такою організацією стало Кенсінгтонське товариство у Лондоні.

Суфражизм – британський жіночий рух за виборче право – є вельми популярною в історіографії темою. Серед робіт англійських істориків, на яких переважно ґрунтується наше повідомлення, насамперед варто відзначити узагальнюючу працю Елізабет Кравфорд «The Women's Suffrage Movement. A Reference Guide 1866-1928» [1] у якій авторка за допомогою енциклопедичного методу систематизує найвизначніших представниць та різні організації суфражисток. У статті, присвяченій Кенсінгтонському товариству, надаються основні дати та коротка довідкова інформація про його учасниць. На ролі товариства у ході парламентських реформ та значущості їх петиції акцентує увагу Анна Дінгдале у своїй праці «Generous and lofty sympathies: The Kensington society, the 1866 women's suffrage petition and the development of mid-victorian feminism» [2]. Важливо, що авторка також вписує діяльність товариства у загальносвітовий контекст поширення фемінізму.

Кенсінгтонське товариство виникло у березні 1865 р. за активної участі молодой талановитой художниці Аліси Вестлейк. Організація розташовувалася в Кенсінгтоні, в будинку президента цієї спілки Шарлоти Меннінг, яка до цього виступала за надання вищої освіти жінкам. Більшість членів товариства були неодруженими жінками середнього віку з високим рівнем освіти: це був негласний кодекс новоствореної організації [1, с. 321]. Найпершими увійшли до складу цієї спілки Емілі Девіс, у подальшому яскравий лідер суфражистського руху, Доротей Біл, Ен Клаф, яка займалася долею знедолених дівчат, а також Емілія Рассел, чоловік якої також поширював суфражистські ідеї в парламенті. Згодом членство було збільшено до 33-х, а до кінця 1868 – 67-ми осіб.

В інтересах забезпечення максимальної ефективності та якості роботи, кожен член опрацьовував певне дискусійне питання, яке і презентував на черговій зустрічі. Шарлота Меннінг, Іса Крейг та Емілі Девіс обирали три найцікавіші питання для обговорення, наприклад наслідки реформи 1932 р. для жінок або організація жіночих журналів та їх розповсюдження [3]. Під час дискусії вони обмінювалися документальними напрацюваннями для подальшого розвитку теми, пропонували різні варіанти реалізації того чи іншого проекту тощо.

До товариства приймалися компетентні та освічені жінки, які могли сформулювати власну точку зору щодо розширення виборчого права та політичної ситуації в цілому. З кожного члена стягувався внесок у розмірі 2 шилінги й 6 пенсів на рік.

Отже, Кенсінгтонське товариство сприяло обговоренню й кращому усвідомленню злободенних жіночих питань та формуванню політичної культури серед жінок у Лондоні. 21 листопада 1865 р. на черговій зустрічі обговорювалося питання нової парламентської реформи, яке активно пропагувалося у різних верствах суспільства [2, с. 97]. Розуміючи, що жіноче виборче право знову опиняється поза межею реформи, Хелен Тейлор запропонувала підготувати петицію до парламенту за надання їм права голосу. Більшість підтримали цю пропозицію і розпочали роботу над текстом петиції.

Товариство сформулювало текст петиції 28 квітня 1866 р., який був скерований до Джона Стюарта Міля – відомого британського депутата, представника Ліберальної партії, що відстоював ідею загального виборчого права. 7 червня 1866 р. клопотання з 1500 підписами було прийняте Палатою Громад [5, с. 115-120]. На чергових парламентських дебатах Міль вніс проект поправок до закону, які полягали у поверненні до обігу терміну *person* замість *man*, аргументуючи його тим, що це нововведення реформи 1832 р. обмежує права частини суспільства, а саме жінок [4]. Разом з тим мова йшла про надання права лише незаміжнім жінкам, оскільки відповідно до тогочасних законів, жінка, яка взяла шлюб, позбавлялася тим самим майнових прав (основи виборчого цензу) на користь чоловіка. Враховуючи майновий ценз, ця поправка була спрямована переважно на заможних представниць суспільства. Таким чином, теоретично право голосу могли отримати самотні жінки та вдови, які сплачували відповідну суму податків. Однак ані петиція Кенсінгтонського товариства, ані виступ Дж. Міля не дали позитивних результатів – 196 представників Палати Громад проголосували проти цієї поправки, тоді як підтримало її тільки 73 представники. Основним контраргументом противників поправки було те, що статус незаміжньої жінки (вдови) може змінитися в будь-який час, а отже така поправка тільки ускладнить виборчий процес [2, с. 96].

Після парламентської поразки Кенсінгтонське товариство переорієнтовується на ідею консолідації суфражистського руху. 5 липня 1867 р. воно перейменовується на Лондонське національне товариство за жіноче право і, поступово, формуючи представництва в найбільших містах, створює власну мережу [1, с. 324]. Згодом 17 суфражистських організацій об'єдналися в Національний союз за надання виборчого права жінкам (NUWSS), який у подальшому й вивів суфражистський рух на новий етап.

Отже, Кенсінгтонське товариство було першим об'єднанням у Великобританії, яке виникло з метою боротьби за надання жінкам виборчого права та започаткувало суфражистський рух. Його діяльність мала ліберальний, демократичний характер і була спрямована на пропагування необхідності надання виборчого права жінкам. Найвизначніший результат їх роботи – це підготовка та подання у 1866 р. петиції до Палати Громад, завдяки якій проблема виборчого права для жінок вперше стала предметом спеціального обговорення у парламенті. Однак запропоновану Дж. Мілем більшість депутатів відхилили, й кенсінгтонці зазнали політичної поразки. Але, не зважаючи на це, Кенсінгтонське товариство стало каталізатором суфражистського руху та сприяло поширенню суфражистських ідей серед молодих англійок. Протягом періоду з 1865 до 1868 рр. воно відігравало важливу роль у становленні жіночого права Великобританії. Навколо Товариства почали гуртуватися аналогічні місцеві організації, які поділяли ідеї суфражизму.

Список використаних джерел:

1. Crawford E. The Women's Suffrage Movement. A Reference Guide 1866-1928 / Crawford E. – London:UCL, 2003. – 800 p.

2. Dingsdale A. Generous and lofty sympathies: The Kensington society, the 1866 women's suffrage petition and the development of mid-victorian feminism / A. Dingsdale –London, 1995. – 255 p.
3. Rossen A. Emily Davis and the Women Movement, 1862 -1867 / A. Rossen // Journal of British student – 1979. – Vol. 19, No. 1. – P. 101-121 , Women and vote. Petitions – Режим доступу: <http://www.parliament.uk/about/livingheritage/transformingsociety/electionsvoting/womenvote/overview/petitions>
4. Women and vote. Petitions [Text] – Режим доступу: <http://www.parliament.uk/about/livingheritage/transformingsociety/electionsvoting/womenvote/overview/petitions>
5. Ерофеев Н.А. Очерки по истории Англии 1815-1917 гг. / Н.А. Ерофеев. – М: Изд-во ИМО, 1959. – 263 с.